

Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 145. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference

VALODA DAUDZVEIDĪBĀ

International Scientific Conference

LANGUAGE IN ITS DIVERSITY

to commemorate the 145th anniversary of academician Jānis Endzelīns

PROGRAMMA / PROGRAMME

Rīga, Latvijas Zinātņu akadēmija, 2018. gada 22.–23. februāris
Rīga, Latvian Academy of Sciences, 22–23 February, 2018

CETURTDIENA, 22. FEBRUĀRIS / THURSDAY, FEBRUARY 22

LZA, Akadēmijas laukums 1, 2. stāvs, Sēžu zāle
LAS, Akadēmijas laukums 1, 2nd floor, Meeting Hall

9.30–10.00 Dalībnieku reģistrācija / Registration
10.00–10.10. Konferences atklāšana / Opening

1. SĒDE / 1st MEETING

Sēdi vada / Chair Jānis Sīlis, Agris Timuška

- 10.10 **Jānis SĪLIS** (Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultāte)
Bībeles tulkojumu valodas daudzveidības intralingvistiskie un ekstralingvistiskie aspekti
- 10.30 **Miroslavs JANKOVJAKS** (Čehijas Zinātņu akadēmijas Slāvisikas institūts)
The Vocabulary of the Belarusian Dialects as an example of the Language Contacts on the Baltic-Slavic Border / Baltkrievu dialektu vārdu krājums kā valodu kontaktu piemērs baltu un slāvu robežjoslā
- 10.50 **Ihors BURKOVSKIS** (Ukrainas Nacionālās Zinātņu akadēmijas A. Potebņas Valodniecības institūts)
Über eine wichtige nichttraditionelle Methodologie der etymologischen Forschung (Grundsätze von Oehl und Melnytschuk) / Par kādu svarīgu netradicionālu etimoloģijas pētījumu metodoloģiju (Ēla un Melņičuka aksiomas)
- 11.10 **Jurijs HRAMOVS** (Rīgas Tehniskā universitāte)
Есть ли связь между русск. *перепел*, лтш. *paipala* и русск. *бабочка*? К этимологии некоторых названий перепела в индоевропейских языках / Vai ir saikne starp kr. *перепел*, latv. *paipala* un kr. *бабочка*? Par dažu paipalas nosaukumu etimoloģiju indoeiropiešu valodās

11.30–12.10 **Kafijas pauze / Coffee break**

2. SĒDE / 2nd MEETING

Sēdi vada / Chair Māris Baltiņš, Regīna Kvašīte

- 12.10 **Māris BALTIŅŠ** (Valsts valodas centrs)
Prof. Jāņa Endzelīna pieeja terminrades procesam atbilstoši RLB Valodniecības nodaļas sēžu protokoliem (1933–1942)
- 12.30 **Vija POŽARNOVA** (LU Latviešu valodas institūts)
Valodas ekonomiskā vērtība
- 12.50 **Aurēlija TAMUĻONIENE** (Lietuviešu valodas institūts)
Sakīņu skrybys polinkiai mokinių tekstuose. Kam reikalingi skrybys ženklai? / Teikumu atdalīšanas kritēriji skolēnu tekstos. Kam nepieciešamas pieturzīmes?
- 13.10 **Regīna KVAŠĪTE** (Šauļu Universitāte)
Etnonīmi latviešu un lietuviešu valodniecības terminoloģijā
- 13.30 **Kristīna TAMUĻEVIČŪTE** (Kauņas Tehnoloģiju Universitāte)
Two Schools Under One Roof: Intensity and Nature of Linguistic Segregation / Divas skolas zem viena jumta: lingvistiskās segregācijas intensitāte un būtība

13.50–14.50 **Pusdienu pārtraukums / Lunch break**

3. SĒDE / 3rd MEETING

Sēdi vada / Chair Anta Trumpa, Alma Ragauskaitė

- 14.50 **Anta TRUMPA** (LU Latviešu valodas institūts)
Uzvārdu tēmas atspoguļojums 19. gs.–20. gs. sākuma latviešu presē
- 15.10 **Alma RAGAUSKAITE** (Lietuviešu valodas institūts)
Dēl germaniškos kilmēs kēdainiečių antroponimų XVII–XVIII a. Kēdainių miesto istorijos šaltiniuose / Par ģermāņu cilmes kēdainiešu antroponīmiem 17.–18. gs. Kēdainu vēsturiskajos avotos
- 15.30 **Valerjans IVANOVŠ** (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Latviešu īpašvārdu sanskritiskā izcelsme
- 15.50 **Aigars LIEPIŅŠ** (Latvija)
Dziļākas izpratnes iespējas vietvārdu pētniecībā
- 16.10 **Anitra ROZE** (LU Latviešu valodas institūts)
Interneta forumu lietotārvārdi: motivācija
- 16.40 **LU Latviešu valodas institūta izdoto grāmatu prezentācija**
LU Latviešu valodas institūta Domes zālē
LZA 9. stāvā, 905. telpā

PIEKTDIENA, 23. FEBRUĀRIS / FRIDAY, FEBRUARY 23

LZA, Akadēmijas laukums 1, 2. stāvs, Sēžu zāle
LAS, Akadēmijas laukums 1, 2nd floor, Meeting Hall

1. SĒDE / 1st MEETING

Sēdi vada / Chair Anna Stafiecka, Malgozata Ostruvka

- 9.00 **Malgozata OSTRUVKA, Eva GOŁAHOVSKA**
(Polijas Zinātņu akadēmijas Slāvisikas institūts)
Варианты польского языка в Латвии / Poļu valodas varianti Latvijā
- 9.20 **Laura GERŽOTAITE** (Lietuviešu valodas institūts)
Antano Baranausko tarmiu skirstymo rekonstrukcija: du nauji šaltiniai / Antana Baranauska izlokšņu grupējuma rekonstrukcija: divi jauni avoti
- 9.40 **Anna STAFIECKA** (LU Latviešu valodas institūts)
Par dažiem fonētisko un morfoloģisko parādību areāliem „Latviešu valodas dialektu atlantā”
- 10.00 **Ieva OZOLA** (Liepāja Kurzesmes Humanitārais institūts)
Tagadnes pasīvie divdabji Lejaskurzesmes izlokšnēs 21. gadsimtā
- 10.20 **Liene MARKUS-NARVILA** (LU Latviešu valodas institūts)
Leksikas noturīgums Rucavas izlokšnē 21. gadsimtā

10.40–11.10 **Kafijas pauze / Coffee break**

2. SĒDE / 2nd MEETING

Sēdi vada / Chair Anna Vulāne, Asta Mitkēvičienė

- 11.10 **Daira VĒVERE** (LU Matemātikas un informātikas institūts)
Garumu saīsinājumi un ar tiem saistītie fonētiskie pārveidojumi dziļajās tāmnieku izlokšnēs
- 11.30 **Daiva KARDELĪTE-GRINĒVIČIENE** (Lietuviešu valodas institūts)
Standartvaloda un dialekti: skolēnu valodas nostādnes
- 11.50 **Asta MITKĒVIČIENE** (Lietuviešu valodas institūts)
Nuo termino prie sąvokos: tekstynu paremtas termino sąvoka tyrimas / No termina līdz jēdzienam: tekstā balstīts termina sąvoka ‘jēdziens’ pētījums
- 12.10 **Jolanta VASKELIENE** (Šauļu Universitāte)
Dēl darīņu su baigmeniu *-eivis, -é* / Par atvasinājumiem ar izskaņu *-eivis, -é*
- 12.30 **Anna VULĀNE** (LU Latviešu valodas institūts)
Priekšvārda deminutīvi ar piedēkli *-uk-, -ēn-*

12.50–13.50 **Pusdienu pārtraukums / Lunch break**

3. SĒDE / 3rd MEETING

Sēdi vada / Chair Astrīda Vucāne, Agris Timuška

- 13.50 **Anželika GAIDIENE, Danute ĻUTKĒVIČIENE** (Lietuviešu valodas institūts)
Gyvūnų apibrėžtys „Bendrinės lietuvių kalbos žodyne” / Dzīvnieku apzīmējumi „Lietuviešu kopvalodas vārdnīcā”
- 14.10 **Agne ALEKSAITE, Daiva MURMULAITĪTE** (Lietuviešu valodas institūts)
Naujoji lietuvių kalbos leksika – *sáva* ir *svētima* / Jaunā lietuvišu valodas leksika – *savējā* (*sáva*) un *svešā* (*svētima*)
- 14.30 **Agris TIMUŠKA** (LU Latviešu valodas institūts)
Kādas indoirāņu dievības ieroča nosaukuma analogi ģeolingvistiskā skatījumā
- 14.50 **Silārdš Tibors TOTS** (Tartu Universitātes Narvas koledža)
Zu den ungarisch-lettischen Lehnbeziehungen: über die Varianten des lett. *haiduks* ‘Heiduck; Bedienter, Söldner’ / Par ungāru-latviešu aizguvumiem: par latv. *haiduks* ‘partizāns; kalpotājs, algotnis’ variantiem
- 15.10 **Astrīda VUCĀNE** (LZA Terminoloģijas komisija)
Laulības tematiskās leksikas sociolingvistiskie aspekti padomju periodā

15.30–16.00 **Kafijas pauze / Coffee break**

4. SĒDE / 4th MEETING

Sēdi vada / Chair Ilga Jansone, Sintija Ķauķīte

- 16.00 **Gita BĒRZIŅA** (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Aizguvumu semantika: grēcismi romiešu nacionālā eposa valodā
- 16.20 **Sintija ĶAUKĪTE** (LU Latviešu valodas institūts)
Grafiskie līdzekļi tekstā
- 16.40 **Santa JĒRĀNE** (LU Latviešu valodas institūts)
Elektronisko vārdnīcu klasifikācija pēc tajās izmantotajiem tehniskajiem risinājumiem
- 17.00 **Ilga JANSONE** (LU Latviešu valodas institūts)
Latvijas vienaudze Tamāra Porīte